

Utbildningsplan

Grundlärarprogrammet grundskolans årskurs 4–6 240 högskolepoäng

Master of Arts in Primary Education School Years 4-6 240 Credits*

1. Programmets mål

1.1 Mål enligt Högskolelagen (1992:1434), 1 kap. 8 §:

Utbildning på avancerad nivå ska väsentligen bygga på de kunskaper som studenterna får inom utbildning på grundnivå eller motsvarande kunskaper.

Utbildning på avancerad nivå ska innebära fördjupning av kunskaper, färdigheter och förmågor i förhållande till utbildning på grundnivå och ska, utöver vad som gäller för utbildning på grundnivå,

- ytterligare utveckla studenternas förmåga att självständigt integrera och använda kunskaper,
- utveckla studenternas förmåga att hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, och
- utveckla studenternas förutsättningar för yrkesverksamhet som ställer stora krav på självständighet eller för forsknings- och utvecklingsarbete.

1.2 Examensmål enligt Högskoleförordningen (1993:100), bilaga 2:

För grundlärarexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som grundlärare i den verksamhet som utbildningen avser. Studenten ska även visa kunskap och förmåga för annan undervisning för vilken examen enligt gällande föreskrifter kan ge behörighet.

Kunskap och förståelse

För grundlärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4–6 ska studenten

- visa sådan kunskap om barns utveckling, lärande, behov och förutsättningar som krävs för yrkesutövningen,
- visa kunskap om och förståelse för sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- visa kunskap om skolväsendets organisation, relevanta styrdokument, läroplansteori och olika pedagogisk-didaktiska perspektiv samt visa kännedom om skolväsendets historia,
- visa sådana ämneskunskaper, inbegripet insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen,
- visa sådana kunskaper i didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för

yrkesutövningen i övrigt,

- visa kännedom om praktiska och estetiska läroprocesser,
- visa kunskap om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen,
- visa fördjupad kunskap om läs-, skriv- och matematikutveckling, och
- visa fördjupad kunskap i bedömning och betygssättning.

Färdighet och förmåga

För grundlärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4–6 ska studenten

- visa fördjupad förmåga att skapa förutsättningar för alla elever att lära och utvecklas,
- visa förmåga att ta till vara elevers kunskaper och erfarenheter för att stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att identifiera och i samverkan med andra tillgodose elevers behov av specialpedagogiska insatser, inbegripet specialpedagogiska insatser för elever med neuropsykiatriska svårigheter,
- visa förmåga att observera, dokumentera, analysera och bedöma elevers lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål och informera och samarbeta med elever och deras vårdnadshavare,
 - visa förmåga att kommunicera och förankra skolans värdegrund, inbegripet de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna,
- visa förmåga att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av elever,
- visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten,
- visa förmåga att kommunicera och reflektera kring frågor som rör identitet, sexualitet och relationer,
- visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande till stöd för den pedagogiska verksamheten,
- visa förmåga att säkert och kritiskt använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten och att beakta betydelsen av olika mediers och digitala miljöers roll för denna,
- visa förmåga att i den pedagogiska verksamheten tillägna sig färdigheter som är värdefulla för yrkesutövningen,
- visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet, och
- visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För grundlärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4-6 ska studenten

- visa självkännet och empatisk förmåga,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckla sin kompetens i det pedagogiska arbetet.

1.3 Utbildningsprogrammets mål

-

2. Huvudsaklig uppläggning

Omfattning enligt högskoleförordningen (1993:100); bilaga 2 samt Förordning om utbildning till lärare och förskollärare 2021:1335.

Grundlärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4–6 avläggs på avancerad nivå och uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 240 högskolepoäng.

För examen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4–6 krävs att utbildningen omfattar följande områden: ämnes- och ämnesdidaktiska studier med relevans för undervisning i något av skolväsendets ämnen för vilket det finns en fastlagd kursplan, utbildningsvetenskaplig kärna om 60 högskolepoäng och verksamhetsförlagd utbildning om 30 högskolepoäng, förlagd inom relevant verksamhet och ämne.

För grundlärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4–6 ska ämnes- och ämnesdidaktiska studier omfatta 165 högskolepoäng i svenska, matematik, engelska och ett valbart fördjupningsområde. För svenska, engelska och matematik krävs minst 30 högskolepoäng i vardera ämnet. Därutöver krävs 30 högskolepoäng i något av de valbara områdena:

1. naturorienterande ämnen och teknik,
2. samhällsorienterande ämnen, eller
3. ett eller två praktiska eller estetiska ämnen.

Av de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna ska 15 högskolepoäng utgöra ämnesrelaterad verksamhetsförlagd utbildning.

Studierna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan ska anknyta till kommande yrkesutövning och omfatta följande:

- skolväsendets historia, organisation och villkor samt värdegrunden i förskolan och skolan, innefattande de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna,
- läroplansteori och didaktik,
- vetenskapsteori och forskningsmetodik,
- utveckling och lärande, som ska ha ett tvärvetenskapligt perspektiv där kognitionsvetenskap ingår, samt specialpedagogik,
- sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- uppföljning och analys av lärande och utveckling för arbete som förskollärare eller bedömning och betygssättning för arbete som lärare, och
- utvärdering och utvecklingsarbete.

Självständigt arbete

För grundlärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4-6 ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om sammanlagt minst 30 högskolepoäng eller två sådana arbeten om vardera minst 15 hp i ett eller två av de ämnen som studeras inom respektive inriktning. Med ämne avses här undervisningsämne vilket möjliggör ämnesövergripande eller tematiska arbeten inom de samhällsorienterande ämnena eller de naturorienterande ämnena och teknik.

Utbildningens struktur

Grundlärarutbildningen vid Högskolan Dalarna innehåller två integrerade utbildningsområden, ämnesstudier och pedagogiskt arbete. Området pedagogiskt arbete består i sin tur av utbildningsvetenskaplig kärna, verksamhetsförlagd utbildning och ett examensarbete. Utbildningens examensarbete och all verksamhetsförlagd utbildning vid Högskolan Dalarna räknas till området pedagogiskt arbete men fullgörs alltid inom något eller några av de undervisningsämnena som ingår i utbildningen. Därigenom uppfylls Examensordningens krav på minst 165 högskolepoäng ämnesstudier.

Pedagogiskt arbete 120 högskolepoäng

Studierna inom Pedagogiskt arbete är fördelade enligt följande:

a. Utbildningsvetenskaplig kärna 60 högskolepoäng

Kurserna omfattar kunskaper om utveckling, lärande och socialisation samt skolans och den pedagogiska verksamhetens mål och villkor. Kurserna behandlar också pedagogiskt ledarskap, läroplansteori och didaktik, konflikthantering, sociala relationer, yrkesetiska perspektiv, vetenskapsteori och forskningsmetodik, utbildningsvetenskaplig forskning, bedömning och betygssättning, specialpedagogik, skola i samverkan samt utvärdering och utvecklingsarbete inom grundskolan. Kurserna omfattar också skolväsendets historia,

organisation och villkor samt skolans värdegrund innefattande de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna.

b. Verksamhetsförlagd utbildning 30 högskolepoäng

Den verksamhetsförlagda utbildningen integreras med såväl ämnesstudierna som den utbildningsvetenskapliga kärnan.

c. Examensarbete 30 högskolepoäng

Examensarbetet är uppdelat i två kurser om 15 högskolepoäng vardera och innebär en ämnesdidaktisk fördjupning inom något av de undervisningsämnena som ingår i utbildningen.

Ämnesstudier 120 högskolepoäng

Kurserna omfattar ämnesstudier och ämnesdidaktik inom svenska, matematik och engelska. Studenten väljer därutöver mellan fyra olika alternativ, naturorienterande ämnen och teknik, samhällsorienterande ämnen, idrott eller bild. Praktiska och estetiska moment integreras i kurserna.

Partnersamverkan

Grundlärarutbildningen vid Högskolan Dalarna kännetecknas av en nära och väl utvecklad samverkan med kommunala och fristående skolor. Redan under utbildningens första termin knyts studenten till en skola/partnerområde som han eller hon tillhör under hela sin studietid. Härigenom ges möjlighet att redan under utbildningen vara delaktig i konkret pedagogisk verksamhet, såväl under den verksamhetsförlagda utbildningen som genom uppgifter som genomförs löpande under utbildningen och andra individuellt planerade kontakter. Skolan/partnerområdet eller kommunen har ett samarbetsavtal med högskolan, och de verksamhetsförlagda lärarutbildarna bör ha genomgått en handledarutbildning för uppdraget. Samverkande skolor har på så vis ett utbildningsansvar under den verksamhetsförlagda utbildningen och ett fadderansvar under studentens hela utbildning. Den kontinuerliga partnersamverkan innebär att teori och praktik ständigt integreras genom att studenten under sina högskoleförlagda studier genomför ett antal fältdagar i skolan, samtidigt som de verksamhetsförlagda delarna av utbildningen även består av studier och seminarier tillsammans med högskoleförlagda lärarutbildare. Samverkan sker även genom att examensarbetet kopplas till såväl högskolans forskningsmiljöer som till grundskolors utvecklingsbehov. Examensarbetet utgår från angelägna utvecklingsområden/frågeställningar för att därigenom kunna bidra till utveckling av skolans verksamhet.

Internationalisering

Inom programmets kurser ges internationella och globala perspektiv via litteratur, möten med internationella gästlärare och studenter på campus och via nätet samt genom att

studenten erbjuds möjlighet att läsa kurser utomlands. Inom programmet ges möjlighet till utlandsstudier inom utbildningens samtliga områden eftersom programmets kurser kan ersättas med kurser vid något av de utländska lärosäten som Högskolan Dalarna har avtal med.

3. Programmets kurser

Pedagogiskt arbete

Inom grundlärarutbildningen vid Högskolan Dalarna svarar ämnet pedagogiskt arbete för kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan som krävs för grundlärarexamen. Pedagogiskt arbete som ämne fokuserar den pedagogiska yrkesverksamhetens praktik och teori. Ämnet är således mångvetenskapligt och integrerar teorier och metoder från olika forskningsfält där den pedagogiska yrkesverksamheten står i centrum.

Utbildningsvetenskaplig kärna och verksamhetsförlagd utbildning

Kurserna i pedagogiskt arbete inom grundlärarprogrammet består av 60 högskolepoäng utbildningsvetenskaplig kärna och 30 högskolepoäng verksamhetsförlagd utbildning samt utbildningens examensarbete om sammanlagt 30 högskolepoäng. Kurserna bygger på varandra vilket innebär en progression och fördjupning såväl beträffande innehåll som krav på förmåga till analys, reflektion, självständighet och pedagogiskt ledarskap. På så vis integreras de utbildningsvetenskapliga kärnkurserna med den verksamhetsförlagda utbildningen.

En väsentlig uppgift inom verksamhetsförlagd utbildning är att studenten, i samarbete med och med stöd av erfarna lärare, ska planera, genomföra och analysera pedagogisk verksamhet inom det aktuella ämnes-/kunskapsområdet. Studenten ska successivt bygga upp en grundläggande didaktisk kunskap, som innebär förmåga att i tanke och handling relatera frågor om val av innehåll och arbetsformer till verksamhetens mål och till elevers förutsättningar och meningsskapande. De tre första VFU-kurserna ligger på grundnivå och den fjärde och avslutande kursen ligger på avancerad nivå. Inom den verksamhetsförlagda utbildningen finns en tydlig progression där studenten inledningsvis med stöd av verksamma lärare inskolats i den pedagogiska verksamheten. Graden av självständighet ökar successivt och inom den sista kursen med verksamhetsförlagd utbildning, på avancerad nivå, förväntas studenten visa sådana pedagogiska och ämnesdidaktiska kunskaper och färdigheter som krävs för att självständigt såväl som i samarbete med verksamma lärare leda den pedagogiska verksamheten. En viktig förmåga är härvidlag att analysera och reflektera över verksamheten med utgångspunkt i för verksamheten relevant didaktisk och ämnesdidaktisk forskning och teoribildning.

Den verksamhetsförlagda utbildningen är förlagd till skolor som har ett samverkansavtal med Högskolan Dalarna och genomförs inom den åldersgrupp som utbildningen avser. För de kurser som innehåller verksamhetsförlagd utbildning, liksom för programmets övriga kurser, finns alltid bedömningskriterier som utgör underlag för den slutgiltiga bedömningen av studentens måluppfyllelse.

Examensarbete

Inom ramen för grundlärarprogrammet inriktning grundskolans årskurs 4-6 genomför de studerande ett självständigt ämnesdidaktiskt examensarbete om sammanlagt 30 högskolepoäng. Examensarbetet introduceras tidigt i studierna men avslutas och redovisas mot slutet av utbildningen. Arbetet genomförs i form av två på varandra följande kurser om vardera 15 hp. Del 1 består huvudsakligen av en förberedande litteraturstudie och ligger på grundnivå, medan del 2 utgörs av en egen vetenskaplig studie som baseras på ett empiriskt material och ligger på avancerad nivå. Syftet med examensarbetet är att stärka de blivande lärarnas vetenskapliga yrkeskompetens, där självständighet och förmåga till kritisk analys är centrala värden.

Vid Högskolan Dalarna är examensarbetet en angelägenhet för hela utbildningen och inte enbart de specifika examensarbetskurserna. Förmågan till vetenskapligt tänkande och skrivande utvecklas successivt under utbildningen, men fokuseras i kärnkursen Vetenskapsteori och utbildningsvetenskaplig forskning (7,5 hp) som läses under samma termin som den första delen av examensarbetet. Under denna kurs behandlas vissa generella vetenskapsteoretiska, forskningsetiska och forskningsmetodiska frågor samt forsknings- och analysverktyg som studenten behöver för sitt kommande examensarbete.

Lärarstudenterna genomför sitt examensarbete inom något av de ämnesdidaktiska områden som byggs upp dels av den forsknings- och handledarkompetens som finns vid högskolan, dels utifrån de kunskaps- och utvecklingsbehov som finns hos högskolans partnerskolor och partnerområden. De studerande möter representanter för de ämnesdidaktiska områdena tidigt i utbildningen för att informeras om aktuell och pågående forskning, och får då möjlighet att diskutera idéer relaterade till examensarbetet som uppkommit under såväl ämnesstudierna som den verksamhetsförlagda utbildningen. Del 1 av examensarbetet är forskningsförberedande och inriktas i första hand mot kartläggning och analys av tidigare forskning utifrån en väl avgränsad ämnesdidaktisk frågeställning. Därigenom läggs en vetenskaplig grund för del 2 där de studerande genomför en egen studie som baseras på empiriskt material och som förväntas bidra till kunskapsutvecklingen inom det ämnesdidaktiska området såväl som till den vetenskapliga utvecklingen av yrkesverksamheten.

Programmets kurser inom pedagogiskt arbete

Programmets kurser inom pedagogiskt arbete består av utbildningsvetenskaplig kärna 60 högskolepoäng, verksamhetsförlagd utbildning 30 högskolepoäng samt ett självständigt examensarbete om sammanlagt 30 högskolepoäng.

- Skolväsendets historia och samhällsuppdrag - förskoleklass och grundskolan åk 1-6, 15 hp
- Didaktik och ledarskap i grundskolans åk 4-6 (varav 7,5 hp VFU), 15 hp

- Utveckling och lärande i grundskolans åk 4–6 (varav 7,5 hp VFU), 15 hp
- Sociala relationer, konflikter och makt i grundskolan åk 4–6, (inklusive 7,5 hp VFU), 15 hp
- Specialpedagogik, pedagogisk dokumentation och bedömning för grundlärare 4–6, 7,5 hp
- Vetenskapsteori och utbildningsvetenskaplig forskning för grundlärare 4–6, 7,5 hp
- Examensarbete för grundlärarexamen inriktning 4–6 – del 1, 15 hp
- Examensarbete för grundlärarexamen inriktning 4–6 – del 2, 15 hp
- Utvärdering och utvecklingsarbete i grundskolans åk 4–6 (varav 7,5 hp VFU), 15 hp

Ämnesstudier 120 högskolepoäng

Kurser inom de centrala ämnesstudierna är yrkesförberedande i den mening att såväl innehåll som arbetsformer förbereder för pedagogisk verksamhet inom grundskolans årskurs 4-6. Det innebär att kurserna genomförs av reflektion över ämnesinnehåll, ämnesområdenas centrala begrepp samt kunskaper om elevers utveckling och lärande. Genom dessa kurser tillägnar sig studenten så kvalificerade kunskaper att hen självständigt kan bedöma styrdokumentens krav, överväga och välja innehåll i verksamheten och analysera konsekvenserna av de didaktiska valen. Praktiska och estetiska moment integreras i samtliga kurser.

Programmets kurser

- Svenska 1 för grundlärare 4–6: Barns språkutveckling, språklig variation samt barn- och ungdomslitteratur, 15 hp, Svenska eller Svenska 1 för grundlärare 4–6, 15 hp, Svenska
- Matematik 1a för grundlärare 4–6, 7,5 hp, Matematikdidaktik
- Matematik 1b för grundlärare 4–6, 7,5 hp, Matematikdidaktik
- Engelska för grundlärare åk 4-6 1a, 15 hp, Engelska
- Engelska för grundlärare åk 4-6 1b, 15 hp, Engelska
- Svenska 2 för grundlärare 4–6: Läs- och skrivutveckling och läs och skrivundervisning, 15 hp, Svenska eller Svenska 2 för grundlärare 4-6, 15 hp, Svenska
- Matematik 2 för grundlärare 4–6, 15 hp, Grundnivå, Matematikdidaktik

Fyra alternativa kurser valbara utifrån aktuellt kursutbud

1. Bild för grundlärare, årskurs 4–6, 30 hp, Bild
2. Idrott för grundlärare, årskurs 4–6, 30 hp, Idrotts- och hälsovetenskap eller Idrott och hälsa I med didaktisk inriktning åk 4-6, 30 hp, Idrotts- och hälsovetenskap
3. Samhällsorienterande ämnen, åk 4–6, 30 hp, Pedagogiskt arbete
4. Naturorienterande ämnen och teknik för grundlärare, åk 4–6, 30 hp, Naturvetenskap

4. Examensbenämning

Grundlärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 4–6 (Degree of Master of Arts in Primary Education - School Years 4-6).

5. Behörighetskrav

Grundläggande behörighet samt Matematik 2a alt 2b alt 2c, Engelska 6, Naturkunskap 1b alt 1a1+1a2, Samhällskunskap 1b alt 1a1+1a2

6. Summary in English

For a Degree of Master or Arts in Primary Education the student shall demonstrate the knowledge and skills required to work autonomously as a primary teacher in the specialisation for which the qualification is awarded. The student shall also demonstrate knowledge and skills for other forms of teaching for which the degree, pursuant to the applicable regulations, qualifies him or her.

Fastställt:

Fastställt i Områdesnämnden Utbildningsvetenskap 2017-02-15
Utbildningsplanen gäller fr.o.m. HT 2017

Reviderad:

Reviderad 2023-06-02
Revideringen är giltig fr.o.m. VT 2023